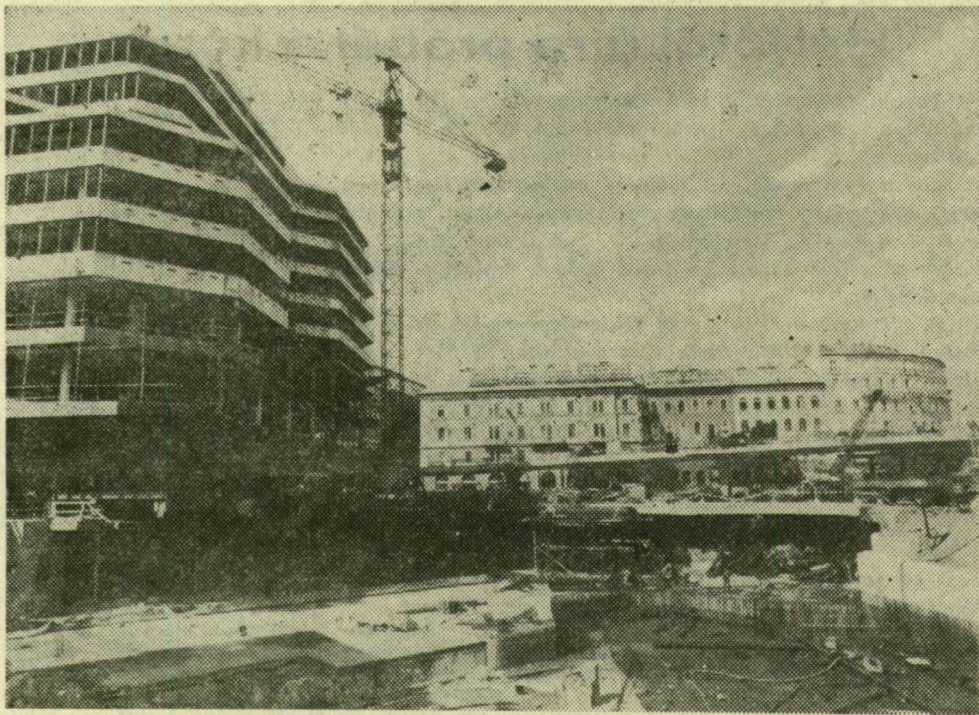

Készülő felüljáró

A készülő felüljáró, mellette az új Skála

A budapesti Marx téri felüljáró építése egy „apró” hiba — ami aztán igen sokba került — miatt vált túlságosan ismertté ország-szerte. Szídtuk azokat, akik elrontották, de mert „minden csoda három napig tart” ma már arról beszélünk, hogy ez a forgalmas környék mikor készül végre el.

Bartha Miklós, a Fővárosi Tanács Közlekedési Főigaz-

gatóságának munkatársa adta a felvilágosítást:

— Az építési munkálatok a végéhez közelednek, a híd teherhordói szerkezete elkészült, az utolsó elemet is helyére illesztették. A több mint 200 méteres szakaszon 2x1 forgalmi sávban lehet majd közlekedni. Szeptember — októberben pedig már az utolsó simítások következnek; így befejezik a híd szil-

getelését, a pályaburkolat építését és a szalagkorlát is helyére kerül. Az átadás határideje: október 31-e. Ezzel egyidőben készül majd el az ide torkolló Bajcsy-Zsilinszky út és a Váci út első szakasza is. A jövő év végére pedig a régóta épülő Skála Áruházat is átadják, és ezzel a Marx téren helyre áll a végleges forgalmi rend.

Vatta és gipszpólya

Az emberiség feltalálta az ágyúgolyót és feltalálta az ágyúgolyótól védő páncélt; később az emberiség rájött arra, hogy miként lehet olyan ágyúgolyót készíteni, amely átúti az ágyúgolyótól védő páncélt, mire a páncélgyártók következtek... Az emberi találékonyság végtelen, s nemcsak a hadiparban. Amikor Európa egy tengeri blokádnak következtében nem jutott nádcukorhoz, kiderült, hogy cukorgyártásra jó a répa is, sőt!

A blokádnak kihívás volt, a répacukor válassz. És tegyük hozzá: a kor műszaki-technikai lehetőségeit ismerve, hogy gyors válasz volt és fölöttébb eredményes.

Diákok ballagnak az iskolába. Görnyedtek, lehúzza vállukat a súly. Nem csoda. Egy-egy elsőnek annyi cucca van, hogy egyszerre cipőkanállal sem lehet beleművészkedni a háttáskájába. Úgy harminc esztendővel ezelőtt a teljes felszerelés két könyvből állt, ugyanannyi füzetből és egy tolltartóból állt, s az számított eminens tanulónak, aki a legszebben tudta darálni az egyszerűt.

Csakhát azóta történt egy s más. A tudományos-technikai forradalom, a komputerkorszak, s az a pici nebuló, aki nem ismerkedik meg idejében például a különféle számrendszerekkel, aligha remélheti, hogy valaha is utoléri a rohanó világot. Túlterheltek a gyerekeink — mondjuk, igazunk is van. Kérdés viszont, hogy van-e más választásunk, minthogy a lehető leg-rövidebb idő alatt tanítsuk meg őket mindarra, ami jövőben pályájukhoz szükséges. Az egyszerűtől a differenciál-számításig, az első szótól a szabatos nyelvhasználatig hosszú az út, s miután az emberiség tudásanyaga ötvenként megduplázódik, egyre hosszabb lesz. A graduális, az iskolai képzésre fordítható idő pedig véges.

Erre a kihívásra is válaszolnunk kell, és sokakkal ellentétben hiszem úgy, jó úton járunk. A jó gazda ugyanis mindig a jövőre gondol... Nincs ez másképpen gazdasági helyzetünk megítélésével sem. A növekedési ütemet visszafogtuk. Nem tehetünk mást. A hideg zuhan a 70-es évek közepén ért bennünket. A vilá piac átértékelte az addigi gazdasági teljesítményeket. Minőségileg új helyzet állt elő, emelkedtek a legfontosabb nyersanyagok és energiahordozók árai, drágábbak lettek a korszerű licenck, s olcsóbbak a feldolgozási cikkek.

Magyarországon kevés a nyersanyag és az energiahordozó, nem állunk jól iparunk korszerűségét illetően sem. Romlottak hát cserearányaink, ami azt jelentette, hogy főként a nyugati piacokon értékelődött le a viharos gyorsasággal kivitt árunk értéke. Anélkül, hogy importálnánk, nem tudunk exportálni. Bizonyos mértékű behozatal nélkül a belföldi piacon is komoly feszültségek keletkeznek. Ebben az esetben valóban reális döntés, hogy mondjunk le a gazdaság teljesítményének mindenáron való növeléséről. A kedvezőtlen helyzetben különben sem tudnánk versenyben maradni.

Bízhatunk-e most is találékonyságunkban? Bízhatunk-e a népgazdaság találékonyságában? Elég-e, ha csak ebben bízunk?

Költői kérdések. Találékonyságunkban bízunk kell, mert tulajdonképpen ez a

legjobb hasznosítható tőkénk. Igaz viszont, hogy ez a feladat igen nehéz. Hasonlóak vagyunk és valamennyien a szüleink nehezebb táskát cipelő kisdíjakhoz. Ő is szeretne könnyebb táskát, mi is szeretnénk könnyebb feladatokat. Csakhát mint ahogy a kisdíjaknak is védekeznie kell az információrobbanás kihívása ellen, úgy nekünk is a világgazdaság változásaihoz kell alkalmazkodnunk. Egy méreteiben kicsi, feilettiséget tekintve közepes ország nem diktálhat feltételeket. A feltételeket neki diktálják. Kozma Ferenc egyik legutóbbi írásában így fogalmaz: „Azoknak a nehézségeknek a nagy része, amelyekkel az 1970-es évek elejé-közepé óta találkozunk, nem az elmúlt három évtized gazdaságpolitikai hibáiból származik, hanem abból, hogy a magyar gazdaság fejlődési feltételeiben, valamint a szocialista és tőkés világgazdasági környezetben egyidejűleg léptek fel az elmúlt évtizedekéhez képest minőségileg új vonások. E változások hirtelen és egyidejű bekövetkezése elsősorban a külkapcsolatok egyensúlyhiányában csúcsosodik ki s ennek gyors felszámolásához a gazdaság szükséges energiái csak fokozatosan gyűjthetők össze. Amit egy évtizeddel ezelőtt még nem vagy csak igen nagy bizonytalansággal lehetett előre látni, a világi piaci konjunktúra tartósságának kérdése volt.”

A konjunktúra — tudjuk — nem bizonyult tartósnak, sőt jelentős visszaesés következett. Életszínvonalunk ennek ellenére sem romlott. A magyar népgazdaság bizonyította, hogy tud védekezni a világgazdaság kihívása ellen. Fel tudta tárni tartalékait, és ha lassan is, de egyre inkább utat tört magának a korszerű szemlélet; gondolkodásunk egyre inkább értékcentrikussá válik. Nem azon vitákozunk, hogy a gazdaság melyik szférájában termelődik az érték, hanem jobb és hatékonyabb megoldásokra törekszünk. Bizonyos mértékig erre az érvényben lévő szabályzók is serkentik, mi több, kényszerítik a gazdasági vezetőket. A helyzetünk ugyanis hasonlóvá vált a blokádnak alatti sínlylódkor Európaéhoz, amelyik kénytelen volt feltalálni a répacukrot. A répacukrot manapság hatékonyságának nevezik. Ennek a kényszernek persze nem örül mindenki. A követelmények nagyobbak. A felelősség is az. Ahogy mondani szoktuk, kemények a feltételek. De csak ilyen módon valósíthatjuk meg céljainkat. Csak a szigorúság vezethet eredményre.

Nemrégiben az egyik ismerősöm lábát törte. Az orvos gipszpólyával bugyolálta be a sérült végtagot. A gipszpólya védi az ember lábát, igaz, viselése kellemetlen, mert a gipsz rideg anyag. Az elmúlt évtized közepén a magyar gazdaságot is érte egy, szinte a láb-törés súlyosságával is jellemezhető sérülés. Vattába bugyolálni törött végtagokat többféle szempontból is hiba. Lehetséges, hogy nem forrnak rendesen össze. Lehetséges továbbá, hogy a terápia más szempontból sem eredményes.

A vatta kényelmes. A gipsz kényelmetlen. Ha fel akarunk gyógyulni, el kell viselnünk a kényelmetlenséget, cipelnünk kell a nagyobb, a nehezebb iskolatáskát.

Petri Ferenc

Tények, adatok a bölcsődei fölvételekről

Zsúfoltság Dorozsmán, az Északi városrészben — Üres helyek Mihályteleken

Az ősz nemcsak az iskolás korú gyermekek számára jelentős fordulópont, Nemcsak ők lépik át ilyenkor — évről évre — a családi és a közösségi élet küszöbét, hanem a kisebbek, sőt az egészen kicsinyek is. Azok az édesanyok, akik hivatásuk vagy az anyagi okok kényszere miatt nem maradnak otthon hosszabb időre, hogy maguk gondozzák gyermeküket, izgatottan várják a napokban a bölcsődei felvételekről szóló értesítést. Hogy hány család kapott kedvező híreket, s milyen Szeged bölcsődei ellátottsága, azt dr. Várkonyi Lászlótól, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőjétől tudtuk meg.

A városban jelenleg 22, tanács által üzemeltetett bölcsőde működik, melyben 1210 helyet alakítottak ki. Az előző, 1980—81-es tanévben 1585 gyermeket gondoztak ezekben az intézményekben. Az idén, szeptember 15-én 738-an „felsőbb osztályba”, óvodába lépnek, így anyai hely megüresedik. Augusztus 19-ig 652 gyermek fölvetelét kérték a szülők.

A kedvezőnek tűnő számok láttán bárki mondhatná, semmi gond, hiszen — sajnos vagy szerencsére — ezúttal több a hely, mint a gyerek. Márpedig az idén sem volt könnyű dolga a városi pártbizottság, az SZMT képviselőjéből, a városi vezető védőnőből, a bölcsődek igazgatójából és főorvosából, valamint az illetékes bölcsőde képviselőjéből alakult társadalmi bizottságnak. Vihart ezúttal az kavart, hogy nem sikerült minden gyermeket a lakásukhoz közel eső, illetve a kért bölcsődebe fölvenni. A döntés eredménye: ötszáz-tizenhárom család kívánsága igényeiknek megfelelően teljesült, 115 gyermeket azon-

ban csak másik intézményben tudnak elhelyezni.

Milyen szempontok alapján bírálták el a jelentkezéseket a bizottság tagjai? Az évek óta alkalmazott gyakorlatnak megfelelően figyelembe vették a családban nevelt gyermekek számát, méltányolták az egyedülálló szülők neveléssel járó nehézségeit, nagy súllyal esett a latba, milyen szociális körülmények között él a család, mekkora az egy személyre jutó jövedelem átlaga, s egyebek mellett egészségügyi indokok is befolyásolhatták a döntést. Az idén is előfordult, hogy néhány szülő kérelmét elutasították: a felbevezések előtt 24 gyermeket egyelőre nem vettek föl. Az ok többnyire az, hogy túlságosan fiatal, intézeti gondozásra még nem érett csecsemőről volt szó. Szeptember 2-án egyébként elbírálták a fellebbezéseket is. A 75 kérvény közül 37 el-késélt jelentkezés volt, 38-an a közelebbi bölcsődebe kérték gyermekük fölvetelét. Az utóbbiak közül három családon lehetett segíteni. Az új kérelmezők mindegyikét kedvező elbírálásban részesítették, s az elutasítottak sorából két gyermeket üzemi bölcsődeben sikerült elhelyezni.

Szegeden tehát szeptember 15. után 1512 lesz a tanács bölcsődeiben ellátott gyermekek létszáma. Ez azt jelenti, hogy ezeknek az intézményeknek a kihasználtsága éppen hogy meghaladja a még megengedett mértéket.

A tanács illetékesei ennek ellenére — éppen a távolabbi bölcsődebe irányított szülők nevében — is vallják: még korántsem rózsásak és

gondtalanok minden, igenlő választ kapott család hétköznapjai sem. Való igaz, hogy fárasztó hónapok várnak arra az édesanyára, édesapára, aki a túlsúfolt Északi városrészben lévő, vagy az ugyancsak alaposan megtelt Ilona utcai és más rókusi, felsővárosi, dorozsmai bölcsőde helyett a város távolabbi sarkába cipeli villamoson, buszon, gyalog karonülő gyermekét. Ugyanakkor Mihályteleken, a tarjáni V-ös bölcsődeben lesznek üres helyek. Ha vigaszt nem is tudunk nyújtani, ebből a tudatból talán erőt meríthetnek a szülők: közös, fárasztó, hosszabb útjuk kevesebb veszélyt jelent az apróságok számára, mint a zsúfoltság okozta sorozatos fertőzések.

És még valami, ami ugyan a mai gondokkal küszködőkön nem segít, csak a még ifjabb és leendő kismamák egy részén: a DELÉP még az idén megkezdji a rókusi bölcsőde építését, amely valamivel több, mint egy év múlva már fogadja a kicsinyeket.

Chikán Ágnes

A Siotour gyorsmérlege

A Siotour most elkészült gyorsjelentése szerint az idén a főszezon végéig háromszáz-tizenhárom hazai és külföldi vendéget fogadtak. Kempingjeikben, fizetővendégszolgálati helyeken és turistaszállókban — tizenhat százalékkal többet, mint tavaly. A kempingekben — ahol még jelenleg is mintegy háromszázalékkal többet tartózkodnak — a

Magyar—szovjet társadalomtudományi tanácskozás

Szeptember 7-én, hétfőn kezdődik Budapesten a Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság negyedik ülészaka. A magyar tudósdelegációt Pácz Zsigmond Pál akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatója, a bizottság magyar tagozatának

elnöke vezeti. A szovjet tudósdelegáció élén Pjotr Fedossejev akadémikus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának alelnöke, a bizottság szovjet tagozatának alelnöke áll. A nyitónapon a tudósok értékelik a társadalomtudományok feladatait az MSZMP XII. és az SZKP XXVI. kongresszusának tükrében.

Köpeczi Béla akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese beszámol az együttműködés 1976—1980. közötti eredményeiről. Ezen időszak alatt a magyar és szovjet társadalomtudósok 18 fő témán belül mintegy száz közös kutatást végeztek. Megbeszéljük majd az 1981—85-re tervezett új közös programokat, s az eddig megkezdett kutatások folytatását is.

A Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság IV. ülészaka szeptember 11-én. Sopronban fejeződik be, ahol is aláírják az öt évre szóló együttműködési munkatervet.

Dijkiosztás a kecskeméti „Hirös napokon”

Szombaton, tegnap kiosztották az idei kecskeméti „Hirös napok” szemet gyönyörködtető mezőgazdasági termékiállításának díjait. A szakemberek szerint a bemutatott áruk jól tükrözik Bács-Kiskun megye kertgazdaságainak, feldolgozó iparának fejlődését.

A megyei tanács dístermében megtartott dijkiosztó ünnepségen 180 arany-, ezüst-, bronzérmét vettek át a kiállító gazdaságok, üzemek és intézmények vezetői. A szegszemeni a kistermelők is állták a versenyt: sok termékükre aranyérem került, 48-an pedig emléklapok